

nia ich aż do ukończenia wszystkich robót rolnych.

O ile okres, na który umowa ma obowiązywać, nie był zgóry ustalony, obowiązuje obustronnie 14-dniowe wypowiedzenie.

Art. 5.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z 1.VIII. 1919 Dz. U. Nr. 65, poz. 394 i z dnia 11 marca 1921, Dz. U. Nr. 26, poz. 147, podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż warunki niniejszej umowy, ulegają z mocy wymienionych ustaw zastąpieniu przez warunki określone niniejszą umową. Wszelkie indywidualne umowy, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsza umowa, obowiązują na czas ich zawarcia.

Art. 6.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązują grzeczne traktowanie robotników i ścisłe przestrzeganie umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac, przewidzianych umową.

Pracowników obowiązują grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów, oraz pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jaknajwiększej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jakoteż dbałość i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym. Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

Art. 7.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu okresu, na jaki stosunek służbowy został zawarty, może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej, lub też wyroków Sądów Państwowych, działających według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji.

Zatargi, wynikłe na tle umowy o pracę, pomiędzy pracodawcami a robotnikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sady Państwowe, według kompetencji. Skargi do Komisji Rozjemczych wnosi się do Inspektoratu Pracy w 2-ach równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia, lub wyroku, nie wolno: 1) pracodawcy wstrzymywać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracy.

W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygrania sporu przez robotnika pracodawca winien wydać zaległe świadczenia, wraz z dodatkiem miesięcznym, wynoszącym 1% w zbożu i 2% w gotówce. Koszta świadków powołanych przez Komisję Rozjemczą oraz ich stratę czasu, jakoteż stratę czasu pracownika, ponosi ta strona, która spór przegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie Sady Państwowe.

Art. 8.

Dojarki stałe, t. j. te, które będą doły browy przez 6 miesięcy bez przerwy, otrzymują po 8 zł miesięcznie, inne dojarki, wykonujące tę pracę najmniej przez 1 miesiąc, otrzymują po 7 zł miesięcznie.

Prócz powyższego wynagrodzenia otrzymują dojarki bezpłatnie fartuch do dojenia, lub 4 zł rocznie na zakupno tegoż. Fartuch ten pozostaje własnością pracodawcy. W razie zgubienia lub zniszczenia fartucha poza pracą przy dojeniu pracodawca ma prawo odkupić fartuch na koszt dojarki.

Art. 9.

Rozkład godzin pracy dla stałe zatrudnionych robotników dziennych oraz dla miejscowych i zamiejscowych sezonowych robotników dziennych, ustala się podług poniższej tabeli.

W razie pilnej potrzeby, poniższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama. Na żądanie pracodawcy, w razie pilnej potrzeby, pracownicy są obowiązani do pracy poza niżej określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem, po cenach za godzinę o 50% wyższych od przeciętnego pełnego zarobku godzinowego odnośnej kategorii robotników w danej miejscowości.

T a b e l a.

Czas środkowo - europejski (kolejowy).

Miesiąc	Praca do południa	Przerwa na śniadanie	Przerwa obiadowa	Praca po południu	Przerwa na podwieczorek
Styczeń	7½—11½	—	1½	1. — 3½	—
Luty	7—11½	—	1½	1. — 4½	—
Marzec	1—10 11—20 21—31	6½—11½	—	1. — 5 1. — 5½ 1. — 6	—
Kwiecień	1—10 11—20 21—30	6—11½	½	1. — 6.10 1. — 6.30 1. — 6.50	—
Maj	1—10 11—20 21—31	5½—11½	½	1. — 7.— 1. — 7.20 1. — 7.30	½
Czerwiec	1—10 11—20 21—30	5½—11½	½	1.30—7.50 1.30—7.50 1.30—8.—	½
Lipiec	1—10 11—20 21—31	5½—11½	½	1.30—8.— 1.30—7.50 1.30—7.30	½
Sierpień	1—10 11—20 21—31	5½—11½	½	1.30—7.20 1.30—7.— 1.30—6.30	½
Wziesień	1—10 1. — 20 21—30	5½—11½	½	1. — 6.10 1. — 5.50 1. — 5.30	—
Pazdziernik	1—10 11—20 21—31	6—11½	—	1. — 5.20 1. — 4.50 1. — 4.20	—
Listopad	7—11½	—	1½	1. — 4.20	—
Grudzień	7—11½	—	1½	1. — 3.15	—

41.

U M O W A,

ustalająca warunki pracy i płacy dla dojarek, stałe zatrudnionych dziennych robotników rolnych i dla sezonowych robotników rolnych na terenie województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, z wyłączeniem powiatów: Tarnobrzeg, Kolbuszowa, Nisko, Rzeszów, Łańcut, Przeworsk, Brzozów, Jarosław, Sanok i Krosno.

Art. 1.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1933 do dnia 31 marca 1934 i dotyczy: z jednej strony pracodawców rolnych, a z drugiej zatrudnionych przez nich dojarek, stałe zatrudnionych robotników dziennych oraz sezonowych robotników rolnych.

Art. 2.

Za dojarki uważa się kobiety i dziewczęta, których obowiązkiem jest wyłącznie dojenie krów i mycie stajennego naczynia mleczarskiego. Dojarka obowiązana jest do dojenia 8 krów; o ile w jakim okresie przypada na dojarkę mniej, niż 8 krów, pracodawca nie ma prawa obniżyć należnego wynagrodzenia.

Art. 3.

Za stałych dziennych robotników rolnych uważa się tych robotników, którzy zawierają z pracodawcą indywidualną umowę, godząc się do stałego uczęszczania do pracy, na warunkach w niniejszej umowie ustalonych i których ilość dni pracy wynosi nie mniej, niż 200 w ciągu roku, przy jednoczesnym oznaczeniu ilości dni pracy w okresie letnim i zimowym.

Art. 4.

Za robotników sezonowych uważa się tych robotników, którzy się kontraktowo zobowiązują do stałej pracy w sezonie, od dnia zakontraktowa-

W razie spóźnienia się robotnika w rozpoczęciu pracy, przysługuje pracodawcy prawo obniżenia wynagrodzenia w tym samym stosunku, co zapłata za godziny nadliczbowe.

W dniach ulewnych i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

Art. 10.

W celu ustalenia wynagrodzenia stałych i dziennych i sezonowych robotników, tworzy się 4 kategorie robotników, a to:

- 1) dziewczęta i chłopcy do lat 16-tych,
- 2) kobiety ponad lat 16 i mężczyźni od lat 17 — 20,
- 3) mężczyźni od lat 21 do 24,
- 4) mężczyźni ponad lat 24.

Natomiast obszar województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego dzieli się na 2 rejony, a mianowicie:

1) Powiaty: Bóbrka, Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacze, Czortków, Drohobycz, Gródek Jagielloński, Horodenka, Kamionka Strumiłowa, Kolumbia, Kopyczyńce, Lwów, Mościska, Podhajce, Przemysły, Przemysły, Radziechów, Rawa Ruska, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skala, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tłumacz, Trembowa, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów.

2) Powiaty: obszar b. pow. bohorodzkańskiego, Dobromil, Dolina, Jaworów, Kałusz, Kosów, Lisko, Lubaczów, Nadwórna, obszar b. pow. peczeryńskiego i starsamborskiego, Skole i Turka.

Art. 11.

Minimalne ogólne wynagrodzenie dla stałych robotników dziennych za dzień pracy ustala się w złotych według poniższej tabeli:

Okresy	Rejony	Kategorie			
		I	II	III	IV
Kwiecień Maj Czerwiec Październik	1	0,80	0,90	1,00	1,10
	2	0,70	0,80	0,90	1,00
Lipiec Sierpień Wrzesień	1	1,00	1,20	1,30	1,50
	2	0,80	1,10	1,20	1,40
Listopad Grudzień Styczeń Luty Marzec	1	0,70	0,80	0,90	1,00
	2	0,60	0,70	0,80	0,90

U w a g a: Zarobki stałych robotników dziennych będą wypłacane co tydzień zdołu, przyczem przez pierwszych 60 dni roboczych pracodawca ma prawo zatrzymać 1/3 część zarobku tytułem kaucji, którą wypłaca się z końcem okresu, na jaki zawartą została umowa, nie później jednak, niż z końcem marca r. 1934.

Art. 12.

Minimalne miesięczne gotówkowe wynagrodzenie sezonowych robotników miejscowych i zamiejscowych, ustala się w złotych, według poniższej tabeli:

Rejony	Kategorie			
	I	II	III	IV
1	12.—	20.—	24.—	28.—
2	8.—	16.—	20.—	24.—

Ponad wyżej ustalone wynagrodzenie gotówkowe otrzymują robotnicy sezonowi deputat:

a) miejscowi, kwartalnie zdołu, 100 kg żyta, 30 kg pszenicy, 30 kg jęczmienia i 400 kg ziemniaków. Ziemniaki można wydać w jesieni po zbiorach,

b) zamiejscowi, tygodniowo zgóry, 15 kg ziemniaków, 3 1/2 l. mleka niezbiernego, 3 1/2 kg mąki żytniej, 1 kg mąki pszennej, 1 kg kaszy, 0,25 kg słoniny, 0,25 kg soli.

Za obopólnym porozumieniem, może być dokonana zamiana ustalonych naturalji na inne, jak również zamiana wynagrodzenia gotówkowego na naturalja i odwrotnie.

U w a g a: Wypłatę powyżej ustalonego gotówkowego wynagrodzenia robotników sezonowych.

uskutecznią się co miesiąc zdołu z tem, że jako kaucję zatrzymuje się zarobek robotnika za pierwsze 1 1/2 miesiąca, którą to kaucję wypłaca się robotnikowi najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki sezonowy robotnik został zgodzony.

Art. 13.

Sezonowym robotnikom zamiejscowym dostarcza pracodawca wspólne mieszkanie, oddzielne dla mężczyzn, oddzielne dla kobiet, wspólne ognisko do gotowania strawy i prania bielizny, bezpłatny opał i światło, oraz inwentarz kuchenny, jak garnki do gotowania, miski do jedzenia, wiadra do wody, kubki do picia i siekiere do rąbania drewna.

Na 25 robotników przypada 1 kucharka, opłacana przez pracodawcę i jest ona wtedy zwolniona od innej pracy.

Art. 14.

Koszta podróży do miejsca pracy ponosi pracodawca. Robotnicy sezonowi zamiejscowi, którzy przepracowali u jednego pracodawcy cały sezon, na który zawarli umowę o pracę, otrzymują także koszt podróży powrotnej.

Art. 15.

Wszelkie narzędzia pracy, potrzebne robotnikom, dostarcza pracodawca bezpłatnie, jednakże muszą one być po skończonej pracy zwrócone. Za brakujące lub rozmyślnie zepsute narzędzia i inwentarz kuchenny odpowiada robotnik, któremu odnośne narzędzie, względnie inwentarz wydano.

Lwów, 10 grudnia 1932.

Przewodniczący:

(—) *Inż. Stanisław Zwoliński wr.*

Okręgowy Inspektor Pracy we Lwowie.

Za Związek Ziemian Wschodnich Wojew. Małopolski:

(—) *Inż. Łucjan Turnau wr.*

(—) *Jan Pragłowski wr.*

(—) *Józef Cerlinger wr.*

Za Związek Małopolskich Rolników:

(—) *Dr. Wahrsager wr.*

(—) *Dr. Edward Taube wr.*

(—) *Maurycy Erbsen wr.*

Za Związek Dzierżawców Rolnych:

(—) *Allred Bizantz wr.*

(—) *Adam Schütterly wr.*

Za Związek Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P.:

(—) *Roman Tyszka wr.*

(—) *Jan Karduszewski wr.*

(—) *Zdzisław Nycz wr.*

Za Związek Zawodowy Robotników Rolnych i Leśnych „Siejba”:

(—) *Dr. Stanisław Dregiewicz wr.*

(—) *Leonejda Piotr wr.*

(—) *Marjan Radecki wr.*